

Verksamhetsberättelse för 2024

Styrelsen

Styrelsen har under verksamhetsåret haft fyra sammanträden (delvis på Skype) varav ett konstituerande, 8 februari, 16 april, 17 maj och 27 september. Protokoll från styrelsemötena finns tillgängliga på förbundets kansli och på webben. Styrelsen har haft följande sammansättning.

Ordförande: Tommie Bodin, Kristinehamns kommun

Ledamot	Kommer från	Ersättare	Kommer från
Ann-Kristin Magnusson	Stora Enso Skoghall AB	Ann Gustafsson	Akzo Nobel Adhesives AB
Markus Persson	Billerud Sweden AB Gruvöns bruk	Sofie Semstrand	Nordic Paper Seffle AB
Cecilia Boman Lindström	Karlstad kommun	Nils Bagge	Hammarö Kommun
Anders Bredelius	Mariestads kommun	Björn Thodenius	Gullspångs kommun
Mats Andersson	Vänersborgs kommun	Morgan E Andersson	Melleruds kommun
Kajsa Edbom	LRF Värmland	Josefina Guttman	LRF Västra Götaland
Katarina Kuzmanovic	Västra Götalands-regionen	Ola Persson	Region Värmland

Ann-Kristin Magnusson har varit vice ordförande och Sara Peilot sekreterare och verksamhetsledare. Förbundets kassaförvaltare har varit Pia Möller, Mariestads kommun. Från den 27 september har Åsa Nordh, Mariestads kommun, varit ordinarie kassaförvaltare och Anna Rånge, Mariestads kommun, har varit ersättare för ordinarie kassaförvaltare. Till styrelsen har följande personer varit adjungerade:

Lars Skogsberg/Annica Wetterling	Södra Skogsägarna/Mellanskog
Didier Baho/Jon Duberg	Länsstyrelsen i Värmlands län
Agneta Christensen/Rebecka Olsén	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Göran Sundblad/ Björn Rogell	SLU - Sötvattenslaboratoriet
Stina Lindqvist /Vakant	Havs- och vattenmyndigheten

Förbundets kansli

Sara Peilot har under året arbetat på förbundets kansli, som har varit lokaliserat till Länsstyrelsen i Västra Götaland på kontoret i Mariestad. Sara har arbetat cirka 85 procent av årsarbetstiden på kansliet. Agneta Christensen har bistått med många goda råd och stöttat Vänerkansliet med sin mångåriga erfarenhet inom miljöövervakningsarbetet med Väneren. Jonas Andersson, länsfiskekonsulent Länsstyrelsen i Västra Götaland, är sakkunnig fisk på Vänerkansliet. Jonas har arbetat som projektledare för Samförvaltning fiske i Väneren, cirka 1 månads arbete utslaget på ett år. Han har varit sammankallande till möten och temadagar inom samförvaltningen och var även sekreterare för dess styrgrupp. Amanda Dahl, Länsstyrelsen, har under året arbetat som åtgärdssamordnare på 100 procent för Vänerens vattenvårdsförbund.

Vänerkansliet har anlitat Länsstyrelsens kommunikationsenhet cirka 0,5 månader under året. Pia Ahnlund har hjälpt till med Vänerens webb och Mathias Lövström har bistått med informationsstöd och layout.

Årsmöte

Vänerens vattenvårdsförbund/vattenråd bjöd in till ordinarie föreningsstämma tisdagen den 16 april i Lidbeckska huset i Lidköping. Vård för dagen var Lidköpings kommun. Totalt deltog 35 personer på årsmötet. Bertil Jonsson, kommunstyrelsens ordförande Lidköpings kommun, hälsade välkommen tillsammans med Frida Nilsson, avgående ordförande Vänerens vattenvårdsförbund. Frida öppnade sedan årsmöte. Förbundet har 38 medlemmar och 34 stödjande medlemmar. Sara Peilot, sekreterare Vänerens vattenvårdsförbund redovisade verksamhetsberättelsen för 2023 och den ekonomiska redovisningen. Reviderat arbetsprogram och kostnadsbudget för 2024 fastställdes liksom arbetsprogram och kostnadsbudget för 2025. Efter årsmötet tackades Frida Nilsson av efter fem år som vattenvårdsförbundets ordförande och Tommie Bodin Kristinehamns kommun hälsades välkommen som ny ordförande.

Programmet fortsatte sedan med att Amanda Dahl, åtgärdssamordnare för Väneren, berättade om arbetet med planerade åtgärder för Vänerens vikar och närområden. Bland annat har Amanda genomfört träffar med markägare tillsammans med LRF och konsulter. Vi fick också lyssna till Morgan Johansson, Naturvårdsgruppen AB, som informerade om åtgärder vid sjöar och vattendrag för minskad övergödning och ökad biologisk mångfald. Efter lunch fick vi följa med på ett studiebesök. Morgan guidade oss vid en våtmark vid Örlösa kyrka strax utanför Lidköping. En våtmark för minskat näringsläckage och för ökad biologisk mångfald, men också som utflyktsmål och rekreation. En trevlig och uppskattad avslutning på årsmötet 2024.

T.V: Årsmöte i Lidbeckska huset i Lidköping. T.H: Studiebesök vid våtmark i Örlösa utanför Lidköping.

Vänerdagen

Torsdagen den 14 november bjöd Vänerens vattenvårdsförbund och Laxfond Väneren in till Vänerdagen i Götene. Vård för dagen är Götene kommun.

Över 70 personer hade kommit till sessionssalen i Centrumhuset i Götene kommun för att delta på Vänerdagen, som i år kunde kallats för Jubileums-Vänerdagen. Årets program bjöd bland annat på resultaten från långa tidsserier från miljöövervakningen i Väneren. Stina Drakare SLU, presenterade resultaten från 50 år med provtagningen i Vänerens utsjöstationer av vattenkvalitet, bottendjur, växt- och djurplankton. Hon visade bland annat på att ytvattentemperaturen på sommaren har ökat med 3,3 °C på en av utsjöstationerna och att totalfosforhalterna är minskat i hela utsjön sedan 1970-talet. Jan Rees Länsstyrelsen, redovisade trender från 30 års inventeringar av Vänerens måsar trutar och tärnor på Vänerens över 800 fågelskär. Björn Rogell SLU, presenterade Vänerens utsjölevande och stimbildande fiskar

så som siklöja och nors och hur dessa bestånd har förändrats över åren. Vi fick också information om kräftor i Vänern och aktuella projekt.

Innan lunch redovisade Götene kommun några av deras naturvårdsprojekt och gav oss tips på en fin lunchpromenad, vilket det soliga vädret bjöd in till. Efter lunch redovisade Laxfonden aktuella utsättningar av lax och öring i Vänern.

Under dagen fick vi också lyssna till Vänerns vattenvårdsförbunds åtgärdssamordnare, Amanda Dahl, som redovisade vilka projekt som var på gång inom Vänerns närområden. Ina Bodin Länsstyrelsen presentade senaste nytt om invasiva främmande arter i Vänern och hon lyfte vikten av att jobba förebyggande för att skydda Vänerns unika arter och miljöer.

Dagen avslutades på temat miljögifter. Elin Lavonen, Biocell Analytica, redovisade nya metoder för att undersöka toxiska effekter av miljögifter i råvatten. Ett utvecklingsprojekt som har genomförts tillsammans med Stora sjöarna (Vänern, Vättern och Mälaren). Även flera dricksvattenproducenter inom sjöarna deltog i projektet. Sist ut var Helena Olsman, Eurofins och Therese Olsson, Calluna AB, som informerade om deras pilotprojekt gällande undersökningar av PFAS i matfisk från Vänern.

Vänerdagen i Götene den 14 november 2024.

Tre av föredragshållarna vid Vänerdagen, t.v: Stina Drakare, mitten: Ina Bodin och th: Jan Rees.

Program Vänerdagen	Föredragshållare
Välkommen till Vänerdagen!	Tommy Bodin, ordf. Vänerns vattenvårdsförbund och Johan Månsson, kommunstyrelsens ordf. Götene kommun
På gång hos Vattenvårdsförbundet	Sara Peilot, Vänerns vattenvårdsförbund
Åtgärder och förhandsvisning av kortfilmen "Ett år med Väner"	Amanda Dahl, Åtgärdssamordnare för Väner
Senaste nytt om invasiva främmande arter – detta behöver vi göra för unika arter och miljöer i Väner	Ina Bodin, Länsstyrelsen Västra Götaland
30 års sjöfågelinventering – Hur mår våra måsar, trutar och tärnor?	Jan Rees, Länsstyrelsen Värmland
50 års miljöövervakning – Hur ser det ut med vattenkvalitet, bottendjuret och planktonen?	Stina Drakare, SLU Vatten och miljö
30 års övervakning av ekoräkning av fisk – nors, siklöja, kräftor och aktuella projekt	Björn Rogell, SLU Akvatiska resurser
Naturvårdsprojekt i Götene kommun och tips på fin lunchpromenad	Karolina Ringdahl, Götene kommun och Sofia Guldbrand, Unesco Biosfärområde Vänerskärgråden med Kinnekulle
Laxfond Väner – Laxtinget 2024	Thomas Johansson, VD Laxfonden
Nya metoder för att undersöka toxiska effekter av miljögifter i råvatten – Resultat från Väner, Vättern och Mälaren	Elin Lavonen, Biocell Analytica
Undersökningar av PFAS i matfisk från Väner	Helena Olsman, Eurofins PFAS Competence Centre och Therese Olsson, Calluna AB

Årets miljöövervakning, undersökningar och projekt

De undersökningar som genomförs i förbundets regi beskrivs i Programmet för samordnad nationell miljöövervakning i Väner. Resultaten från 2024 års undersökningar kommer att rapporteras och finnas tillgängliga på Vänerns webb efter slutrapportering under 2025. [Undersökningar - Vänerns vattenvårdsförbund](#)

Ordinarie undersökningar under året	Utförare
Undersökning av vattenkemi, bottendjur, växt- och djurplankton i StorVäner	Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för Vatten och Miljö
Vattenkemisk undersökning i Göta älv, Vargön	Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för Vatten och Miljö
Miljögifter i abborre	Calluna AB
Ekoräkning av fisk	Sötvattenslaboratoriet SLU Aqua
Övervakning av Gullspångslaxen & Klarälvslaxen	Sötvattenslaboratoriet SLU Aqua, Länsstyrelsen i Värmland och Västra Götaland
Sjöfågelinventering	ca 30 ornitologer, Jan Rees Länsstyrelsen i Värmland är samordnare
Undervattensväxter	Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB
Glacialrelikta kräftdjur – <i>Mysis</i>	Björn Kinsten

Projekt i förbundets regi

Samordning och projekt inom nationell miljöövervakning och Stora sjöar

Vattenvårdsförbunden för Vänern, Vättern och Mälaren har under året gemensamt utfört följande projekt med medel från bland annat Havs- och vattenmyndigheten:

- **Utvecklingsprojekt (2023–2024) – Effektbaserad analys, kartläggning av toxiska effekter i Sveriges tre största sjöar och tillhörande vattenverk, utförare BioCell Analytica.** I detta projekt har vattenvårdsförbunden för Vänern, Vättern och Mälaren, tillsammans med sex dricksvattenproducenter som tar sitt råvatten från de stora sjöarna, analyserat effekter från potentiellt hälso- och miljöfarliga organiska mikroföroreningar (OMPs) med effektbaserad analys. Analysföretaget BioCell Analytica har varit utförare. Syftet med projektet är att undersöka om det finns ämnen eller blandningar av ämnen som kan utgöra en fara för vår hälsa eller miljö som vi idag inte känner till. Metod: ett års studie med kvartalsvis provtagning i de tre stora sjöarna samt på vattenverk som använder dessa vatten som råvatten och analys med effektbaserade metoder. Mål: att kartlägga toxiska effekter i rå- och dricksvatten för att identifiera tidigare okända kemiska faror, samt använda nya verktyg i arbetet med att uppnå miljö kvalitetsmålet "Giftfri miljö". Projektet kommer att slutrapporteras under våren 2025.
- **Utvecklingsprojekt (2024 – 2025) – Utveckling av PFAS-föroreningar i Sveriges stora sjöar.** Projektet avser att förbättra kunskapsläget om PFAS-förorening och dess utveckling över tid i Sveriges tre största sjöar Vänern, Vättern och Mälaren. Kunskap om PFAS-halter i sjöarna är begränsad till de senaste sju till tolv åren, då miljöövervakning av PFOS påbörjades. För att kunna bedöma trender för de olika ämnen saknas idag underlag. Genom analys av provbankat material – fisk från Vänern och Vättern har sparats sedan 1970-talet – blir det möjligt att veta hur olika PFAS-ämnen har varierat över tid och, till viss del, hur halter kommer utvecklas i framtiden. Att få veta mer om utvecklingen i Sveriges stora sjöar är prioriterad för att bevara och förvalta sjöarnas värdefulla ekosystem och ekosystemtjänster. Projektet kommer att slutrapporteras under 2025 och utförare är Naturhistoriska riksmuseet.

Vattenvårdsplan för Vänern

Mål och åtgärder 2022–2029

Vänerens vattenvårdsförbund har beslutat att arbeta med [vattenvårdsplanens delmål och åtgärder under åtta år](#). Vi ska fokusera arbetet till fyra fokusområden där varje område pågår i två år åt gången. Valet av fokusområden har vi arbetat fram tillsammans med medlemmarna. Fokusområden för Vänern är ett arbetssätt för att bidra till att nå tre av de globala målen i Agenda 2030. Kärnan i arbete är just att arbeta för biologisk mångfald och hållbar utveckling i ett förändrat klimat.

FOKUSOMRÅDEN VÄNERN:	2022 - 2023	2024 - 2025	2026 - 2027	2028 - 2029
1. Främmande arter				
2. Vattennivåer och biologisk mångfald				
3. Vattenkvalitet och närområden				
4. Miljögifter				

Under året har vattenvårdsförbundet arbetat med flera av fokusområden parallellt och det är framför allt inom projektet åtgärdssamordnare i Vänern vi arbetar med mål och åtgärder inom vattenvårdsplanen. Dels med *Vattenkvalitet och närområden*, dels koppling till *Vattennivåer och biologisk mångfald* och även *Främmande arter*. Vi har också haft i gång projekt och extra undersökningar kopplat till fokusområden *Främmande arter* och *Miljögifter*. Arbeta med *Vattennivåer och biologisk mångfald* kommer dels in i arbetet med Vänerrådet dels inom arbete med Samförvaltning fiske i Vänern.

Åtgärdssamordnare för Vänern – LOVA projekt 2023-2025

Sedan årsskiftet har Amanda Dahl varit [åtgärdssamordnare för Vänern på heltid](#). Arbetet med åtgärdssamordningen för Vänern kopplar an både till fokusområde **Främmade arter, Vattennivåer och biologisk mångfald** och **Vattenkvalitet och närområden**.

Under 2024 inleddes ett antal projekt runt Vänern som förväntas ge betydande positiva miljöeffekter. Amanda har genomfört flera besök vid dessa lokaler tillsammans med LRF, berörda kommuner och åtgärdssamordnare i angränsande områden. Amanda har också tillsammans med Sara deltagit på Värmlands Vattendag den 31 augusti i Kristinehamn, vilket var ett bra tillfälle att knyta nya kontakter och informera om arbetet. Under året har Amanda tillsammans med Andreas Widell, Lidköpings kommun, anordnat informationsträffar för markägare i Lidköpings kommun. Träffarna hölls på Läckö golfklubb och i Vuxenskolans lokaler i Lidköping i februari och mars. Under träffarna informerade Amanda och Andreas om biotopförbättrande åtgärder och om respektive områdets förutsättningar för olika åtgärder. Informationskvällar har bidragit till att öka förståelsen hos markägarna för övergödningsproblematik och nödvändiga restaureringsåtgärder. Tillsammans bidrar dessa insatser till att skapa en mer hållbar och motståndskraftig miljö runt Vänern.

Vattendagen i Kristinehamn och Nätverksträff i Lidköping.

Åtgärdsprojektet i Ölmeviken har fortsatt under året. En av tre aktiviteter är genomförda: konsultbolaget Watercircle har under oktober genomfört geodataanalys och biotopkarterat den fysiska påverkan på vattendragen Ölman och Sorkan. När åtgärdsplanen för vattenförbättrande klimatanpassade åtgärder är färdigställd kommer projektet att bidra till: **förbättrad vattenkvalitet, stärkt biologisk mångfald och minskad övergödning**. I samarbete med Länsstyrelsen i Värmland har vi lanserat en webbplats som tillhandahåller information om projektet och dess framsteg: [Startsida - Ölmeviken](#).

Under året har vi påbörjat filmprojektet "Ett år med Vänern". I detta projekt samarbetar vi med drönarpiloter som dokumenterar Vänern och omgivningarna med rörliga bilder och stillbilder, samt fångar aktiviteter relaterade till vårt arbete inom vattenvårdsplanen och miljöövervakning. Syftet med filmen är att öka medvetenheten om arbetet för att bevara och förbättra vattenkvaliteten, främja biologisk

mångfald, och motverka spridning av främmande arter samt miljögifter. Filmen kommer att vara klar till Vänerdagen 2025, med material insamlat under 2024 och 2025. En kort förhandsvisning av filmen, som inkluderar bilder från fågelskärsinventering kunde visas på Vänerdagen 2024. Drönarprojektet "Ett år med Väneren" bidrar till att öka medvetenheten om värdet av friska sjöar och vattendrag och bevarande av biologisk mångfald i och vid Väneren.

För att främja samarbeten och utveckling av gemensamma mål har Länsstyrelsen bjudit in till nätverksmöten med åtgärdssamordnarna i länet. Det har varit ett par digitala möten och ett tillfälle i fält. Amanda har deltagit vid samtliga tillfällen och det har varit bra och givande möten. Amanda har också deltagande vid regionala och nationella möten: Inspirationsdagar i Nyköping för åtgärdssamordnare 10-11 sep och Vattendagarna i Norrköping 15-17 okt. Dessa har stärkt kompetensen och varit en viktig del i omvärldsbevakningen.

T.V: Nätverksträff med andra åtgärdssamordnare i länet i Larv utanför Vara i maj. T.H: Amanda presenterar arbetet med åtgärdssamordningen vid Vänerdagen i november.

Amanda har även deltagit vid vattenvårdsförbundets styrelsemöten under året och på årsmöten, samt på Vänerdagen där hon informerade om framstegen i projekten och bland annat arbetet med projekt Ölmeviken.

Efter styrelsemötet den 27 september skickade vi in en ny LOVA-ansökan om en fortsättning av åtgärdssamordnare Väneren 2025. Detta för att kunna fortsätta arbetet med åtgärdssamordning i Väneren på heltid även under 2025 med start 2024-11-02 till och med 2025-10-31. Den 16 oktober fick vi besked från Länsstyrelsen om beviljat stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) för projekt: *Åtgärdssamordnare Väneren 2025*. Vattenvårdsförbundet kan nu:

- fortsätta att stötta Vänerkommunerna/markägare i pågående och kommande projekt för att kunna nå god ekologisk status,
- hjälpa till med åtgärder för att minska läckage av näringsämnen som orsakar övergödning i tillrinnande vattendrag till Väneren och i Vänerens grunda vikar,
- genomföra biotopvårdande åtgärder i mindre tillflöden till Väneren för ökad biologisk mångfald och minskat näringsläckage.

Under hösten slutrapporterade vi också vårt första LOVA projekt "Åtgärdssamordnare Väneren 2023-2024" med slutdatum 2024-10-31. Slutrapporteringen godkändes av Länsstyrelsen den 21 november.

Övriga projekt och undersökningar kopplat till fokusområden

Under året har vi genomfört flera småprojekt och extra undersökningar som har knutit an till fokusområdena inom vattenvårdsplanen.

Miljögifter:

Vattenvårdsförbundet har:

- ✓ genomfört extra analyser av hormoner och då är det östrogen aktivitet (ER) vi har undersökt extra. Vi har dels genomfört effektbaserade analyser och kemanalyser på vattenprover från en av utsjöstationerna under juni- och augustiprovtagningen i år. Detta som ett komplement till den effektbaserade analysen vi har genomfört tillsammans med Stora sjöarna (Vänern, Vättern och Mälaren) och flera av dricksvattenproducenterna i sjöarna under 2023-2024. Denna rapport kommer att publiceras under våren 2025.
- ✓ genomfört extra PFAS-analyser i utloppsstationen Göta älv Vargön under två tillfällen 2024 tillsammans med Göta älvs vattenvårdsförbund.
- ✓ analyserat ultrakorta PFAS (bl.a. TFA) från en av utsjöstationerna under augusti- och oktoberprovtagningen i år. Första resultatet i Vänern från augusti låga på under halva tänkta gränsvärdet för TFA, (240 ng/l, gränsvärde 500 ng/l).
- ✓ deltagit i ett pilotprojekt tillsammans med Eurofins och Calluna samt Länsstyrelsen om extra analyser av PFAS i "matfisk" från Vänern. Rapport kommer under våren 2025.

Främmade arter:

- ✓ Vattenvårdsförbundet är så kallade *Support assistants* i ett Interreg-projekt där Högskolan i Skövde är projektledare. Projektet heter "*Improve habitat quality and climate-adaptivity of freshwater ecosystems through management of alien invasive aquatic invertebrates*" och förkortas CLANCY. I höst har ett par yrkesfiskare fångat ullhandskrabbor i Vänern, dessa har skickats till Högskolan i Skövde för bland annat DNA-analys.
- ✓ Under året har vattenvårdsförbundet tillsammans med Vätternvårdsförbundet genomfört inventering av vandrarmussla i Göta kanal i den delen som går mellan Vänern och Vättern. Inga fynd rapporterades. Rapport kommer under våren 2025.
- ✓ Tryckt upp fler klistermärken och broschyren om att förhindra spridning av invasiva främmade arter till våra stora sjöar. Tysk och engelsk version av broschyren blir tryckt och klar till våren 2025.

Vattennivåer och biologisk mångfald:

- ✓ Vattenvårdsförbundet har deltagit i Vänersamarbetets arbetet med Väners vattennivåer genom Vänerrådet. Sara deltog vid Vänerrådets årliga möte den 10 april i Lilla Edet.
- ✓ Gäddyngelinventering: Under våren 2024 var vattenståndet högt och det var goda förutsättningar för gäddans lek och den tidiga yngelfasen, vilket förhoppningsvis kan märkas i fisket om några år. Vattenvårdsförbundet hade bara resurser till att inventera en lokal (Hagelvikén), men resultatet från denna avseende yngeltäthet var den bästa på många år. Vi behöver mer medel till inventeringar och uppföljning av effekterna av Väners nya tappningsstrategi. Vattenvårdsförbundet har därför i inskickad Leader-ansökan för Samförvaltning fisk i Vänern med en insats som rör medel till en treårsperiod av utökad inventering av gäddyngel i Väners grunda vikar från 2025.

Överst: studiebesök vid vattenkraftsdamen i Lilla Edet där det genomförs damsäkerhetshöjande åtgärder. Nederst: gäddyngel, dessa återutsätts efter inventeringen.

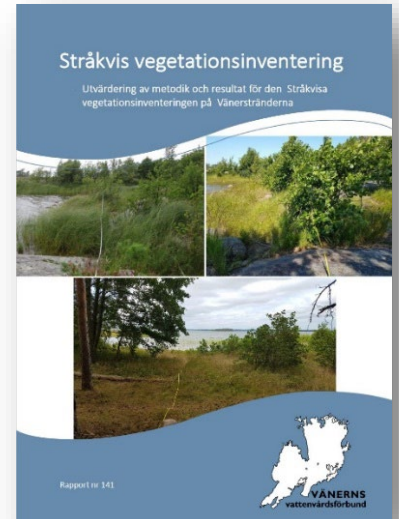

- ✓ Utvärdering av metoden för stråkväx inventering blev klar under året. Detta är en utvärdering av miljöövervakningsprogrammet: *Program för inventering av strandvegetation med stråk i Vänern*. Syftet med utvärderingen var att utvärdera hela programmet, vilket inkluderar frågor relaterade till design, val av fältmetodik, kvalitetssäkring av analyser och rapportering. Utvärderingen skulle också ta fram förslag som kan göra inventeringen bättre framöver.

Rapport 141: [Stråkväx vegetationsinventering - Utvärdering av metodik och resultat för den Stråkväx vegetationsinventeringen på Vänerstränderna - Vänerns vattenvårdsförbund](#)

Vattenkvalitet och närområden:

- ✓ Provtagning Vänerbäckarna även 2024: Provtagningsprogrammet vi kallar Vänerbäck startade upp andra halvan av 2021 med extra pengar från Havs- och vattenmyndigheten. Syftet var att få bättre underlag om övergödningssituationen i ett antal vattenförekomster som inte ingår i andra övervakningsprogram. Provtagningen ska ge tillräckligt underlag för att bedöma vattendragens status enligt vattendirektivet. Om provtagningarna fortsätter och åtgärder genomförs kommer det också förhoppningsvis på sikt vara möjligt att se trender i vattendragen. Från 2022 har Vänerns vattenvårdsförbund tagit över finansieringen av de vattenkemianalyserna. Vattenvårdsförbundet ser detta som ett viktigt underlag inom arbetet med åtgärdssamordning i Vänern. I nuvarande form är programmet ett samarbete mellan kommunerna som utför provtagningen, vattenvårdsförbund som betalar analyserna och Länsstyrelsen som är projektledare och sammanställer resultaten.
- ✓ Vismans vattenvårdsförening Kristinehamn: Vattenvårdsförbundet har under året deltagit i analyskostnaderna för vattenkemiska analyser i Visman. Det är Vismans vattenvårdsförening som har drivit projektet. Vattenvårdsförbundet ser detta som ett viktigt underlag inom arbetet med åtgärdssamordning i Vänern

Samförvaltning fiske i Vänern

Vänerns vattenvårdsförbund ansvarar för en arbetsgrupp för samförvaltning av fisket i Vänern sedan 2017. Det är en samverkansform mellan fiskets intressenter där fiskefrågor kan diskuteras och förslag på förändringar kan beredas. Under åren 2017–2022 har Samförvaltning fiske i Vänern pågått som ett EU-finansierat projekt. Samförvaltning fiske är nu ett inarbetat arbetssätt i Vänern. Vi har nu en plattform där vi kan samverka och bereda frågor som rör hållbart fiske i Vänern. Vid vattenvårdsförbundets styrelsemöte den 8 november 2022 beslutade styrelsen att samförvaltning fiske i Vänern fortsatta ska ligga under Vänerns vattenvårdsförbund om de båda länsstyrelserna runt Vänern också går in med viss arbetstid för att driva arbetet inom samförvaltningen, något som genomfördes under 2024. Under året har vi inte kunnat genomföra några aktiviteter så som temadagar och utbildningsinsatser. För att kunna växla upp arbetet inom samförvaltning fiske i Vänern har vi sökt medel från Leader. Från och med år 2023 finns nu tre Leader-områden runt Vänern: Leader Nordvästra Skaraborg, Leader Närheten och Leader Framtidsbygder. Under hösten har vi skickat in tre ansökningar till respektive Leader-kontor runt Vänern för att kunna genomföra utbildningar och åtgärdersinsatser inom fisket i Vänern 2025-2027. Vi söker en tredjedel av finansieringen från respektive Leader-område. Innan årsskiftet fick vi positivt besked från Leader Nordsvästara Skaraborg. Besked från de två andra Leader-kontoren väntas i början av 2025.

Syftet med projektet: *Utbildning och åtgärdersinsatser inom fisket i Vänern 2025-2027*, är att öka kunskapen och kompetensen inom Samförvaltning fiske. Men också för att stärka samförvaltning fiske för ett friskt och hållbart ekosystem i Vänern. Detta kan vi göra genom att:

- Öka kunskapen om fiskeresursen.
- Öka kunskapen om fisket i Vänern.

- Sprida information om fiskeresursen och regelverket i Vänern och på så sätt öka kunskapen bland fiskaregrupper, myndigheter och andra intressenter som är aktiva i och kring Vänern.
- Implementera handlingsplanen för ansvarsfullt och hållbart sportfiske i Vänern (HÅV).
- Samarbeta och samverka med relevanta projekt för samförvaltning fiske i Vänern.

Projektets mål är att vid projektets slut så har vi:

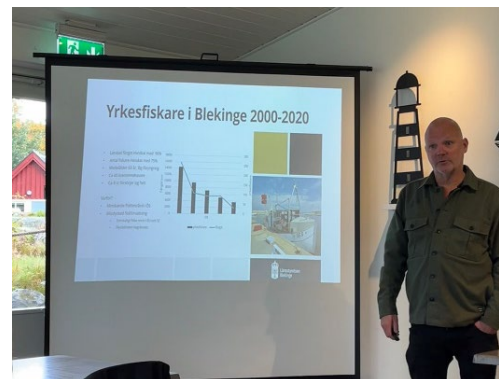
- Ökat kunskapen om fiskeresursen och fisket i Vänern bland fiskaregrupper, myndigheter och andra intressenter som är aktiva i och kring Vänern.
- Spridit information om fiskeresursen och regelverket i Vänern bland de olika målgrupperna.
- Implementerat handlingsplanen för ansvarsfullt och hållbart sportfiske i Vänern (HÅV).
- Samarbetat och samverkat med relevanta projekt samt deltagit i åtgärdsarbete som gynnar uppväxtområden för fisk i Vänern.

Samförvaltningen består av en styrgrupp där samtliga av fiskets intressenter ingår samt myndigheterna. Styrgruppen har två möten per år en gång på våren och en gång på hösten. Årets styrgruppsmöten var den 11 mars och den 2 oktober båda på Länsstyrelsen i Karlstad samt på Skype. Till samförvaltningen finns även en större intressentgrupp bestående av en bred representation av olika organisationer, kommuner och företag. Storgruppen har normalt möten en gång per år och diskuterar aktuella frågor. Under 2024 hade vi inget storgruppsmöte. Inom arbetet med samförvaltning fiske har det också bildats fler mindre arbetsgrupper: *Regelgruppen*, *Yrkesfiskegruppen*, *Fisketillsynsgruppen* och *Trollinggruppen*, som bland annat kan bereda vissa sakfrågor innan de tas upp i styrgruppen. Under 2024 genomfördes två möten i *Yrkesfiskegruppen* den 26 januari och den 5 april, och två möten inom *Fisketillsynsgruppen* den 6 maj och den 25 november, samt ett möte i *Trollinggruppen* den 27 november. Det var inga möten i *Reglergruppen* under 2024.

Ordförande i Vänerns vattenvårdsförbund är också ordförande i styrgruppen. Jonas Andersson är sammankallande till möten och temadagar och är även sekreterare för styrgruppen. Anna Hagelin Länsstyrelsen Västra Götalands län, är sammankallande till trollinggruppen. Daniel Oinas Länsstyrelsen i Värmlands län deltar också i arbetet.

Samförvaltning fiske deltog vid Vänerdagen den 14 november. Under året har vi också utökat samarbetet med Samförvaltning fiske i Vättern, ett informationsutbyte som kommer att fortsätta under 2025.

Under hösten har också vattenvårdsförbundet och samförvaltning fiske deltagit i en studieresa till Småland och Blekinge den 8-10 oktober på temat hållbart fiske. Resan gick till två destinationer: Tiraholms Fisk vid sjö Bolmen i Hylte kommun i Småland och Dragsö Sportfiske i Karlskrona i Blekinge. Resan arrangerades av Leader-projektet Vänerresurs där John Zafaradl är projektledare. Resan samlade en bred grupp av deltagare från Leader Närheten, Framtidsbygder och Nordvästra Skaraborg, Länsstyrelsen Västra Götaland, Sportfiskarna, yrkesfiskare, Vänervård, Vänerns vattenvårdsförbund och Vänersamarbetet.

T.v: studiebesök vid Tiraholms Fisk vid sjö Bolmen. T.h: Martin Stålhammar Länsstyrelsen i Blekinge, berättar om fiskförvaltningen i länet.

På Tiraholms Fisk berättade Malin Ekwall om deras resa från traditionellt fiske till att förädla fisk, utveckla produkter, öppna en egen restaurang och bygga en konferensanläggning. Hennes pappa Nisse Ekwall visade oss runt på anläggningen. Under dagen presenterade också John delar i den analys som tagits fram i projektet Vänerresurs samt hur Leader tänker inför framtida projektansökningar och programperiod. Anna Hagelin Länsstyrelsen informerade om projekt "Åtgärdsplaner för bevarande av gös och gädda i Vänern". Dag två åkte vi vidare till Blekinge och Karlskrona. Här fick vi lyssna till Martin Stålhammar Länsstyrelsen i Blekinge, om deras fiskevårdsarbete med riktlinjer, förbud och insamling av data och om samverkansmodellen med inkludering av både yrkes- och sportfiske. David Berg, ägare av Dragsö Camping & Stugby, berättade om deras verksamhet och att arbeta med sportfisketurism. David tryckte på att riktlinjer för fisketävlingar kan användas som verktyg för att stärka sportfisket, särskilt gäddfisket.

På Vänerns webb finns en sida om [Fiskefrågor - Vänerns vattenvårdsförbund \(vanern.se\)](https://vanern.se). Här lägger vi upp information om arbetet och vad som är på gång. Här finns också protokollen från de två styrgruppsmötena från året.

Spridningsmodell Seatrack web Vänern

Vänerns vattenvårdsförbund har på uppdrag av anslutna medlemmar tecknat ett nytt drift- och nyttjandeavtal i december med SMHI för Seatrack web Vänern för perioden 2025–2027. Nuvarande avtal löpte ut 2024-12-31. I dag är 17 av vattenvårdsförbundets medlemmar anslutna till Seatrack web Vänern, ([SeaTrackWeb \(smhi.se\)](https://seatrackweb.smhi.se)). Spridningsmodellen ska underlätta saneringsarbetet vid ett eventuellt utsläpp av olja eller andra föroreningar. Med verktyget går det enkelt att göra spridningsprognoser timme för timme efter ett utsläpp. Det går också att spåra utsläppskällan. Verktyget är webbaserat och används för att animera hur strömmar, vindar och isläggning ändras.

Inför den nya avtalsperioden skickade SMHI och vattenvårdsförbundet ut ett [informationsbrev](#) den 29 oktober till samtliga medlemmar i vattenvårdsförbundet samt en inbjudan till en digital användarträff den 26 november, [Seatrack Web Vänern – anmäl dig till digital användarträff 26 nov - Vänerns vattenvårdsförbund](#). SMHI ansvarade för att arrangera en användarträff vid ett tillfälle under avtalsperioden.

Totalt deltog 25 personer vid den digitala användarträffen som SMHI hade bjudit in till på Zoom. Adam Nordh på SMHI visade på vilka funktioner som finns i modellen och visade på olika scenarier. Vi fick också lyssna till exempel på hur Seatrack web Vänern kan användas vid skarpt läge där Ann-Kristin Magnusson Miljöchef Stora Enso redovisa detta. Vi fick också lyssna till ett exempel från Mälaren där Frida Ekman Stockholm vatten redovisade vilken användning en dricksvattenproducent har av Seatrack web. Slutligen informerade Jelena Savic på Kustbevakningen hur de använder modellen och vilken nytta de ser med Seatrack web Vänern. Det fanns också tid för frågor och diskussion på slutet.

Information, rapporter och samverkan

Vänerkansliet har under året svarat på frågor om Vänern och vattenvårdsförbundet, som kommit från medlemmar i förbundet, journalister, myndigheter, allmänheten, konsulter, examensarbetare och skolelever.

Vänerns webb

Förbundets webbplats har uppdaterats kontinuerligt under året. Vi har genomfört åtgärder för att tillgänglighetsanpassa alla rapporter innan de har lagts upp. [Startsida - Vänerns vattenvårdsförbund](#)

Vänerns vattenvårdsförbund tillika vattenråd för Vänern

Vänerns vattenvårdsförbund är också vattenråd för Vänern. Vattenrådet deltar i genomförandet av EU:s vattendirektiv och svarar för den lokala samverkan och förankringen. Sara deltog på vattenrådets dag i Göteborg den 30 september på temat "Hur ska vattenrådets roll se ut i framtiden? Och hur ska den

finansieras? Det var Vattenmyndigheten Västerhavet och Havs- och vattenmyndigheten som bjöd in gemensamt till vattenrådets dag i år. Det var flera gruppdiskussion denna dag vilket var givande och man fick träffa andra vattenråd vilket var intressant. Det var också flera bra föredrag med exempel på samverkan och samarbeten inom andra vattenråd i distriktet.

Årsrapportering 2024 – miljöövervakning i Vänern 2023

Samtliga redovisningar från miljöövervakning som vi har genomfört i Vänern under 2023 finns i sin helhet på webben under publikationer: [Publikationer-arkiv - Vänerns vattenvårdsförbund \(vanern.se\)](https://www.vanern.se/publikationer-arkiv). Det är årsredovisningar från den ordinarie nationella miljöövervakningen i Vänerns utsjöstationer samt tillflöden och utlopp från 2023. Men det är också rapporter från undersökningar och projekt både från 2023 och det som blivit klart under 2024. Miljöövervakningsdata finns tillgängligt hos Nationell datavärd där sådan finns eller hos Vänerns vattenvårdsförbund.

Nyhetsbrev

Nyhetsbrev från Vänerns vattenvårdsförbund har kommit ut tre gånger under året via mejl. Nyhetsbreven finns också på förbundets webb: [Nyhetsbrev - Vänerns vattenvårdsförbund \(vanern.se\)](https://www.vanern.se/nyhetsbrev)

Vänerns vattenvårdsförbund på Facebook – @VanernsVVF

Vänerns vattenvårdsförbund finns på Facebook sedan oktober 2017. Syftet med sidan är att informera och föra dialog om Vänerns vattenvårdsförbunds verksamhet, samt att guida dem till vår webb. Sidan har 529 följare. <https://www.facebook.com/VanernsVVF/>

Övrigt deltagande vid seminarier och möten

Under året har kansliet deltagit vid följande seminarier och möten, förutom de som nämnts ovan:

- Vänersamarbetet bjöd in till digital träff om Vänerns vattennivåer och areella näringar 25 jan. Sara deltog.
- Länsstyrelsen i Värmland bjöd in till samordnarmöte med vattenråden i Värmland och eDNA-seminarium den 5 mars, både på plats i Karlstad och digitalt. Sara deltog digitalt.
- Amanda har deltagit i LIFE IP Rich waters webinariserie under året: 31/1, 6/3, 22/3, 14/5 ([Startsida - LIFE IP Rich Waters](#))
- Webinarium på temat PFAS – arrangerades av Arbets- och miljömedicin den 24 april på Zoom
- Vattenmyndigheten bjöd in till möte om kommunens roll i arbetet för bättre vatten den 14 maj på Teams. Sara höll i en punkt tillsammans med Ida-Lis Rundin Karlstad kommun om vad man kan ha ett vattenråd till med exempel från Vänerns-, Klarälvens-, Norsälvens- och Alstersälvens vattenråd.
- Sjöfågelinventerarmöte den 15 maj ute på Läckö. Vad har hänt under 30 år? Jan Rees samordnare sjöfågelinventeringen informerade om trender för Vänerns måsar, trutar och tärnor.
- Slutkonferens LIFE IP Rich Waters den 28 maj. Sara deltog digitalt.
- Workshop om naturvärdespåverkan i MSBs projektet Vänerkartering, den 11 september på Teams
- Utförarmöte Nationellt miljöövervakning programområde Sötvatten den 5–6 november i Stockholm. Naturhistoriska riksmuseet var värd för dagarna. Redovisning av delprogrammet Stora sjöar tillsammans med Ingrid Hägermark från Mälarens vattenvårdsförbund och Friederike Ermold från Vätternvårdsförbundet.
- Vänerrådet bjöd in till avstämning utfall tappningsstrategi Vänern 2024 den 15 nov på Teams
- Presentation av Leader-ansökan *Utbildning och åtgärdsinsatser inom fisket i Vänern 2025–2027*, inom Samförvaltning fiske Vänern för LAG-styrelsen i Leader Nordvästra Skaraborg den 29 november i Lundsbrunn.
- Redovisning av resultat recipientundersökningar Norra Vänerns Intressenter den 6 dec på Teams. Sara informerade om aktuella undersökningar och projekt från Vänerns vvf.
- Vänern - hållbar utveckling och förvaltning. Leader-projektet "Vänerresurs" bjöd in till informations- och utbildningsmöte för LAG-grupper runt Vänern den 16 december på Teams. Sara informerade om vattenvårdsförbundets arbete, problematiken kring miljögifter och framtida insatser och projekt.

Rapporter

Under året har 8 rapporter kommit ut i förbundets meddelandeserie. Ytterligare 9 redovisningar och stenciler har publicerats på Vänerens webb under året som rör miljöövervakning och projekt i Väneren. Här inkluderas också årsredovisningar i Störväneren 2023 inom den nationella miljöövervakningen i Väneren med stöd från Havs- och vattenmyndigheten. Samtliga rapporter och stenciler finns tillgängliga digitalt på Vänerens webb under publikationer [Publikationer-arkiv - Vänerens vattenvårdsförbund \(vanern.se\)](https://vanern.se/publikationer-arkiv).

Följande titlar kom ut under 2024:

- **138. Glacialrelikta kräftdjur i Väneren, Vättern och Mälaren 2023. Resultat av håvning.** B. Kinsten. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 138.
- **139. Makrofyter i Väneren 2019-2023.** Kyrkander, T., Lawenius, T., Örnberg J., Bertilsson, A., Kozma, A., & Wassermeyer, F. Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB. (No. 645). Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 139.
- **140. Fåglar på fågelskär i Vänerens skärgårdar – resultat från 30 år av inventeringar.** Jan Rees, Länsstyrelsen i Värmland. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 140
- **141. Stråkväx vegetationsinventering – Utvärdering av metodik och resultat för den Stråkväx vegetationsinventeringen på Vänerstränderna.** Hans Gardfjell, Skoglig resurshushållning Sveriges Lantbruksuniversitet. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 141.
- **142. Kväve och fosfor i tolv Vänerbäckar 2021-2023.** Ragnar Lagergren, Länsstyrelsen Västra Götaland. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 142.
- **143. Strandnära bottenfauna i Väneren 2023.** Karin Johansson & Carin Nilsson, Sweco. Strandnära bottenfauna i Väneren 2023. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024. Rapport nr 143.
- **144. Metaller och miljögifter i fisk från Väneren 2023.** Therese Olsson, Calluna AB. Vänerens vattenvårdsförbund 2024. Rapport nr 144.
- **145. Djurplanktonprovtagning med Clarke-Bumpus- och WP2-håv – Jämförande studie i Väneren.** Lars Sonesten och Tobias Vrede, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU Institutionen för vatten och miljö. SLU rapport 2024:9. Vänerens vattenvårdsförbund 2024. Rapport nr 145.
- **Pelagisk fisk i Väneren 2023.** Rogell, B. & Axenrot, T. SLU Akvatiska resurser. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.
- **Vattenkemi och mjukbottenfauna i Mariestadsfjärden 2023.** Sonesten, L. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Rapport 2024:8.
- **Vattenkvaliteten i Störväneren 2023.** Sonesten, L. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Vänerens vattenvårds-förbund, 2024.
- **Bottendjur i Störväneren 2023.** Sonesten, L. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.
- **Klimat och vattenstånd under 2023.** Sonesten, L. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Vänerens vattenvårds-förbund, 2024.
- **Växtplankton i Störväneren 2023.** Sonesten, L. och Quintana, I. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.
- **Lax och öring i Gullspångsälven 2023.** Håkan Magnusson, Mariestads kommun. Förvaltningsgruppen för Gullspångsälvens naturreservat 2024-08-23. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.
- **Inventering av fågelskär i Väneren 2024.** Jan Rees, Länsstyrelsen Värmland. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.
- **Vattenkvaliteten i Vänerens utlopp och tillflöden 2023.** Sonesten, L. Institutionen för vatten och miljö, SLU. Vänerens vattenvårdsförbund, 2024.

Ekonomi

I bilaga 4 finns en ekonomisk redovisning.

Den 4 februari 2025

Tommie Bodin
ordförande

Ann-Kristin Magnusson

Markus Persson

Cecilia Boman Lindström

Anders Bredelius

Mats Andersson

Kajsa Edbom

Katarina Kuzmanovic

*/Sara Peilot, sekreterare
Vänerns vattenvårdsförbund*